

ACC. N:R M. 14289: 1- 16.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Hans Edvin Krongårdh,*
Härad: *Albo* Berättare: *Anna Månsson, Brösarp*
Socken: *Brösarp* Berättarens yrke: *fru*
Uppteckningsår: *1953* Född år *1868* i

Sminnestavlor. s. 1-16.
(Teckn. s. 11-16.)

LUF 90

ACC. N:R M. 14289:1.

L. V. F. 90

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 90

Det har lyckats uppt. att spåra upp
två stycken s.k. minnestavlor. De hän-
sittas sig från tiden kring skelstif-
tel, och kunna kanske därför icke
räknas till de allra äldsta bland
olika tavlor. De båda tavlorna ägs
av Fru Anna Månsson, (Anna Per Måns')
Bertilstorp, Brösåps, och hänge förh-
farande uppe.

Eulige Anna Per Måns' utsaga, ha
de berörda tavlorna förfärdigats av
en hennes svägerska, Johanna Vil-
son (f. Brunnstedt, g. m. Anders Nilsson).
Bemälda J. h. Nilsson var bosatt i Vebäck,
Husaröd, men härstammade från Bertils-
torp 3, Brösåps, där hennes föräldrar
hade ett jordbruk. Fadern var snickare
och målare (Kris för Månsson finns en gammal

stol, som förfärdigats av denne brunnstedd'), och
och var antagligen hon som lärde dottern
de elementära grunderna i måleri-ning
och färgblandning. Dessa kunskaper voro
emellertid icke tillräckliga. Lyckte den
unga Johanna, utan hon reste till Trä-
ne, en ort i närheten av Kristianstad,
där hon borde ha gått i lära hos
någon hällverkare av minnestavlor.
Vem denne var kunde Frn Månsson icke
erinnra sig, och icke heller hade länge
Johanna Brunnstedd gick i lära.
Emellertid, efter giftemålet med
Anders Nilsson, hade hon hällverk-
ningen av minnestavlor som bi-
syssla till hem- och hushållsarbete. Hon
hade alla verk, och därför var det
snålt med tiden för hantverksmässigt

En gång när Fru Månsson kom på besök, var ett av de minsta barnen svårt sjuk, men det hindrade inte Johanna från att syssla med tavlor. Beställningarna väntade, och de måste vara färdiga till utsatt dag. "Hon var en ~~st~~" ryddig" för människa säger Anna Per Måns.

3.

Beställningar på tavlor kom del från alla håll, och man hade möjlighet att själv bestämma hur tavlan skulle se ut, vilken text man skulle ha på den o. s. v. Varje tavla kostade 15 - 20 kronor. Fru Månsson var emellertid fört sinna tavlor till skänks, eftersom hon var i stånd till konst-målningen. Ett tråkigt faktum är, att fru Månsson icke kan erinra sig fidelse och dödsår för Johanna

Nilsson, men hon torde ha varit må-
grolunda jämnårig med Fru Nilsson, och
avled omkring år 1930.

För att övergå till kavlarna, så synes
dessa vara utförda i en säregen teknik.
Det lyckas som om de vore målade
direkt på glas, och färgerna äro
av en fascinerande lyskraft som är
svår att beskriva. Bollenfärgen är ticken-
de, medan alla mönsterdelar ha må-
lats med transparent färg, under
vilken sedan lagts något som verkar
vara metallfolie i silverfärg. Härige-
nom förstärkes färgernas lysförmåga
och uppstår en verkan av glasfäns-
ter. Tyvärr har jag icke varit i tillfälle
att fruvissa mig om hur kavlarnas
baksida ser sig, om det finns metall-

papper över hela ytan, eller detta har
begränsats endast till de genomskinli-
ga delarna av målningen. Färgen kan
vara antingen oljefärg, eller möjligen
tempera (denna senare hypotes därför, att
färgerna äro så förunderligt klara och
ha bibehållits så väl). Om tavlorna må-
lats direkt på glas, måste det ha
varit ett besvärligt göra att sätta det
texten, vilken i så fall måste ha må-
lats spegelvänd eftersom den måla-
de ytan skulle sitta inåt. Om till-
fälle uppstår sig, skall jag förelägg en
ytterligare undersökning av tavlorna,
och då söka klart bestämma deras
~~utförande~~ teknik. Tavlorna äro infat-
tade i försilvade (silverbrons!) ramar
och omsorgsfullt klistrade med papper.

och papp på baksidan. De skisser jag
utfört ha numrerats I och II.
Tabla nr I, är en s. k. begravnings-
tavla, storleken borde vara c:a 35 x 50 cm. Tavlan
medfördes till sorgeluset på begravnings-
dagens morgon av Johanna Nilsson,
där den överlämnades till de sörjande som
en gåva. Den psalmsvers som finns på
tavlan, var den bortgångnas älskelins-
psalm, vilken hon otaliga gånger läst
för Johanna Nilsson.

Den dekorativa utsmyckningen på de-
na tavla har stark anknytning till kan-
lans brukningsätt. Bottenfärgen är som
sig för hällen i strängt svart, vil-
ket bildar en effektiv bakgrund
till den övriga utsmyckningen. Överst
svävar två stycken änglar, hållande en

ACC. N:R M. 14289:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

Krona i sina händer. Inglarna äro även
de målade med läckande färg, så när
som vingarna, vilka utförts i transpa-
rang tekniken. En blomranka omsluter den
övre lekgrupper. Färgerna ä denna blom-
ranka framgår i någon mån av den
~~här~~ bilagda skissen, även om den exakta
färgåtergivningem beivrit något brisefällig.
Text samt alla konturer ä den-
na tavla äro utförda i guld.
Längst ner i ^{varje} ~~tröskel~~ ^{fins} ett
kors, omstingrat av en bladranka.
Texten ä tavlan lyder:

Minne efter

Anna

Nilsson

född den 8/12

1828

Född.

ACC. N:R M. 14289:8.

död den 27/8
1909

Sänd Herre dina änglar ut
Att själen må vid lifvets slut
Af dem till himlen fräas
Så skall jag, klädd i helig skrud
Med mina ögon skåda Gud
Och af hans nåd och härlighet
Mig fröjda i all evighet.

Tavla NR II: Denna tavla har förärats Fr
Månsson på en av hennes fädersda-
gar, ettak vilken, är dock omöjligt
att minnas. Denna tavla har vitt
som grundfärg, vilket förlämnar på
Lavlän ett betydligt mildare uttryck
är frekvente. Krukeningen är gjord
med svart här, och namnet är

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8

utför i samma teknik som blom-
rankan. (Den medföljande teckningen
har inte heller kunnat ^{återge} framkalla
det rustika intryck som tavlan gä-
rar.) Där blomrankorna mötas sitter en
liten fågel i skimrande färger.

TEXT: Minne åt

Anna

Per Månsson

Må hälsa grädje beständigt blifva

Och helga englar beskydda dig.

Tavla nr II är kvadratisk och c: 40 x 40 cm.

Ingen av tavlorna är signerad

Befräppande förkamsten av målade bo-
naden, borde dessa ha förkammit, skura
de försunnit länge tillbaka i tiden.
Den berömda Andarumsbonaden kommer
från dessa trakter, och det är där

ACC. N:R M. 14289:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

10

för ganska länkbar att bruden före-
kommit även i Birsåps socken.
Brudens myntenkarna brukades spara
men kunnat den insamlades är det
omöjligt att få vissel om.

Sänd, hene dina ----

I

M.14289 : //.

Handwritten text, possibly a name or address, written vertically along the right edge of the page.

FOLKLIVSARKIVET
 Institutionen för folklivsforsk-
 ning vid Lunds universitet

Handwritten text, possibly a date or reference number, located at the bottom right of the page.

M.14289:13.

I

M. 14289:13.

teckn.: Hans Elvir Klondahl, Brägarup
berättare: Fru Anna Månsson, "
Ludd år 1888

skrud
Alps på.
Brägarup an.
sept. år 1883

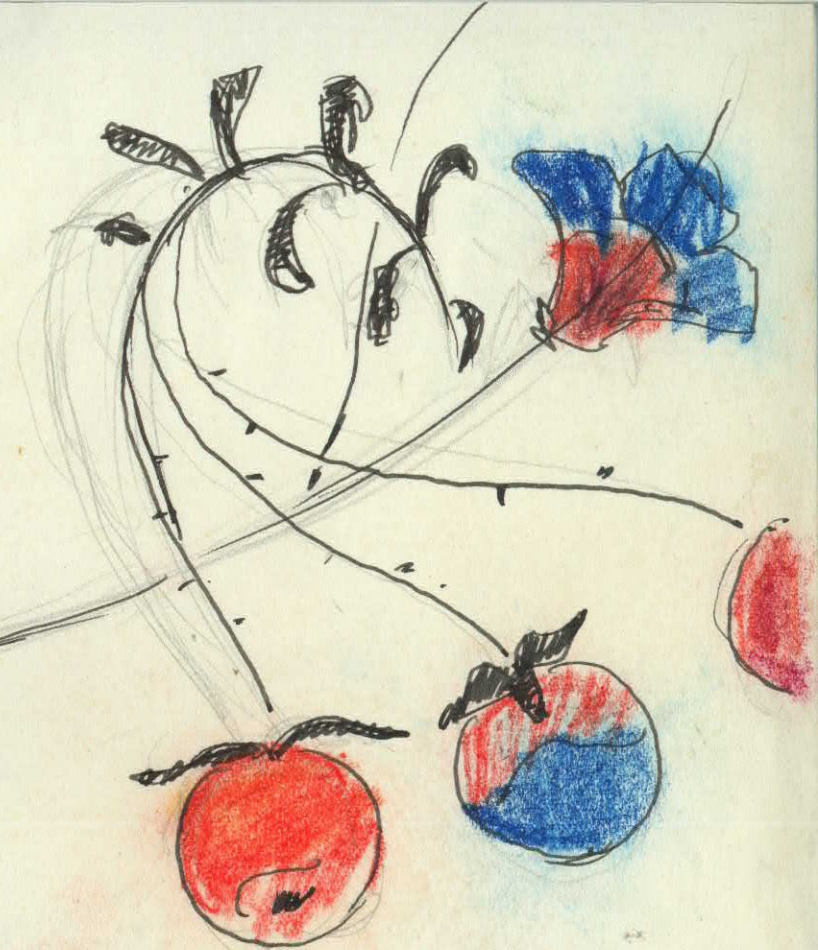
hellig skrud

M. 14289 : 15:

II

1999 12 1999
1999 12 1999
1999 12 1999
1999 12 1999

M.14289 : 16.

1999 12 1999
1999 12 1999
1999 12 1999
1999 12 1999

FOLKLIVSARKIVET
Institution for folklivforskning
Rindög vid Lunds universitet